

**INFORMACIJA O REALIZACIJI UGOVORA O KONCESIJI ZA DETALJNA GEOLOŠKA
ISTRAŽIVANJA I EKSPLOATACIJU POJAVE NEMETALIČNE MINERALNE SIROVINE
ARHITEKTONSKO-GRAĐEVINSKOG (UKRASNOG) KAMENA
„BRANKOV KRŠ“ BROJ 01-3336/1 OD 10.11.2010. GODINE**

Uvodne napomene

Vlada Crne Gore, kao koncedent, i DOO „Kobra“ Budva, kao koncesionar, zaključili su Ugovor o koncesiji za detaljna geološka istraživanja i eksploataciju pojave nemetalične mineralne sirovine arhitektonsko-građevinskog (ukrasnog) kamena „Brankov krš“, Prijestonica Cetinje, broj 01-3336/1 od 10. novembra 2010. godine (u daljem tekstu: Ugovor).

Vlada Crne Gore, kao koncedent, i DOO „Kobra“ Budva, kao koncesionar, zaključili su aneks 1 ugovora broj 01-531/7 od 21. oktobra 2016. godine, kojim je redefinisana rok za pribavljanje odobrenja za izvođenje rudarskih radova (član 8), definisana količina godišnje proizvodnje mineralne sirovine i skladno tome utvrđen stalni dio koncesione naknade (član 16), dopunjen član 31 ugovora, kojim je propisan način prestanka ugovora, sljedećom odredbom “ugovorne strane su saglasne da ovaj ugovor prestaje da važi u slučaju pokretanja realizacije projektovanja i izgradnje Jonsko-jadranskog puta”.

Vlada Crne Gore, kao koncedent, i DOO „Kobra“ Budva, kao koncesionar, zaključili su aneks 2 ugovora broj 01-304/21-1831/5 od 31. marta 2021. godine, kojim je redefinisana tj. produžen rok trajanja koncesije zbog nemogućnosti ulaska u fazu eksploatacije u predviđenom roku kao posljedica nepostojanja planske dokumentacije (član 6) sa važenjem do 25.11.2025. godine i, skladno tome, definisan period plaćanja stalnog dijela koncesione nakande (član 16b).

Realizacija ugovora

Koncesionar realizuje ugovorne obaveze.

Koncesionar je izvršio ugovorne obaveze propisane čl. 7 i 8 Ugovora, tj, izradio je tehničku dokumentaciju i posjeduje odobrenja za eksploataciju mineralne sirovine arhitektonsko-građevinskog kamena i odobrenje za izvođenje radova po Glavnom rudarskom projektu. U skladu sa članom 12 ugovora koncesionar je dostavio bankarsku garanciju na ime obezbjeđenja valjanog izvršenja ugovornih obaveza.

Obaveze propisane članovima 14 do 17 ugovora, a odnose se na plaćanje koncesione naknade za dobijeno pravo na eksploataciju mineralne sirovine su takođe izvršene, što potvrđuje Izvještaj o stanju duga po osnovu korišćenja mineralnih sirovina na dan 18.04.2023. godine dostavljen od strane Uprave prihoda i carina, dok je u prilogu ove informacije analitička kartica koncesionara- konto 341117- naknada za korišćenje mineralne sirovine, koja dokazuje da nema duga po ovom osnovu.

Zahtjev Koncesionara

Koncesionar DOO “Kobra” Budva se obratio Ministarstvu kapitalnih investicija zahtjevom broj: 39/03 od 14.03.2023. godine (zaveden u arhivi Ministarstva pod brojem: 04-304/23-2838/1 od 16.03.2023.g.) u kojem je zatražio obilazak ležišta arhitektonsko-građevinskog kamena “Brankov krš”, Prijestonica Cetinje, u cilju sporazumnog raskida ugovora o koncesiji. Shodno Uredbi o povjeravanju dijela poslova iz nadležnosti Ministarstva kapitalnih investicija Javno ustanovi Zavod za geološka istraživanja (“Sl.list CG, br.17/22 i 146/22), zahtjev je prosljeđen JU Zavod za geološka istraživanja na dalje postupanje. Rješavajući po navedenom zahtjevu, Zavod je obrazovao Komisiju za obilazak ležišta arhitektonsko-građevinskog kamena

„Brankov krš“, Prijestonica Cetinje (u daljem tekstu: Komisija), čiji je zadatak da utvrdi opravdanost zahtjeva Koncesionara.

Ukazujemo da je prestanak ugovora o koncesiji na ovaj način omogućen u skladu sa članom 53 stav 1 tačka 3 Zakona o koncesijama ("Sl.list CG, br.8/09 i 73/19), kao i Ugovorom o koncesiji budući da je članom 31 Ugovora propisano da su ugovorne strane saglasne da ugovor prestaje da važi, između ostalog, i sporazumnim raskidom, kao i da u slučaju prestanka važenja ovog ugovora koncesionar je dužan da uradi rekultivaciju istražno-eksploatacionog prostora shodno projektnim rješenjima.

Komisija je u toku rada izvršila uvid u stručnu dokumentaciju kojom raspolaže JU Zavod za geološka istraživanja i Ministarstvo kapitalnih investicija, i obišla predmetni prostor u cilju prikupljanja relevantnih podataka i sačinila Izvještaj o ležištu arhitektonsko-građevinskog kamena "Brankov krš" (u daljem tekstu: Izvještaj).

Komisija je utvrdila da je u ležištu "Brankov krš" u periodu 2011-2022. vršena eksploatacija arhitektonsko-građevinskog kamena shodno Glavnom rudarskom projektu, što je zakonska i ugovorna obaveza koncesionara.

Dalje se u Izvještaju navodi da je "Brankov krš" ležište male površine sa nemogućnošću proširenja istražno-eksploatacionog prostora, geološke građe ležišta u kojoj dominiraju slojeviti i debeloslojeviti krečnjaci, usljed čega ne postoji mogućnost dobijanja komercijalnih blokova i tombolona ukrasnog kamena, uz nepovoljne tehnološke uslove proizvodnje/obrade kamena (dobijanje nekvalitetnih varijeteta), kao i malih preostalih rezervi arhitektonsko-građevinskog kamena u ležištu, te se došlo u situaciju značajnog smanjenja isplativosti (rentabilnosti) eksploatacije na predmetnom ležištu. Komisija smatra da bi nastavak eksploatacije na predmetnom ležištu bio ekonomski neisplativ, a mogao bi da predstavlja i opasnost za infrastrukturne objekte u njegovoj blizini, prevashodno za magistralni put Cetinje-Nikšić.

Dakle, u izvještaju su naglašena dva aspekta neodrživosti dalje realizacije predmetne koncesije.

Sa aspekta geološke građe, u ležištu je praktično nemoguće eksploatirati komercijalne blokove krečnjaka, već se, uglavnom, eksploatišu tomboloni manjih dimenzija. Razlomljenost stijenske mase u ležištu je u velikoj mjeri izražena, tako da se iz stijenske mase ne mogu dobiti blokovi većih dimenzija, već samo manji blokovi nepravilnog oblika - tomboloni. Prisustvo diskontinuiteta manje ili veće dužine umanjuje vrijednost bloka, jer se smanjuje njegovo iskorišćenje.

Imajući u vidu činjenicu da se iz dobijenih blokova tehnološkim postupcima ne mogu dobiti kvalitetni varijeteti ukrasnog kamena, kao i činjenicu da je ostvareno iskorišćenje blok mase u finalni proizvod veoma nisko, što se negativno odražava na rentabilnost poslovanja, došlo se u situaciju značajnog smanjenja isplativosti (rentabilnosti) eksploatacije na predmetnom ležištu.

Uprkos postojanju rezervi blok mase, što je utvrđeno Elaboratom o kasifikaciji, kategorizaciji i proračunu rezervi arhitektonsko-građevinskog kamena ležišta "Brankov krš" sa stanjem 31.12.2020 godine, koji je ovjeren Rješenjem Ministarstva kapitalnih investicija broj: 04-304/21-12541/2 od 19.11.2021 godine, nalaz Komisije ukazuje da je iz razloga niskog iskorišćenja ležište nemoguće eksploatirati uz ekonomsku opravdanost.

Drugi aspekt sagledavanja mogućnosti dalje eksploatacije odnosi se na činjenicu da je izgradnjom magistralnog puta Cetinje-Čevo-Nikšić, u periodu 2020-2022. godine, zahvaćena južna strana istražno-eksploatacionog prostora arhitektonsko-građevinskog kamena „Brankov

krš", na kojoj su se izvodili rudarski radovi na eksploataciji, čime je koncesioni prostor znatno sužen, a intenzivni minerski radovi na izgradnji puta dodatno su uticali na pojavu pukotina i mikroprslina, čime je ionako loše iskorišćenje dodatno smanjeno. Daljim izvođenjem rudarskih radova uz magistralni put smanjila bi se bezbjednost učesnika u saobraćaju, a postojao bi i negativan uticaj na samu konstrukciju puta. Ako bi se primijenila obavezna širina zaštitnog pojasa od 60 metara od ivice magistralnog puta (član 92 Zakona o putevima „Sl. list CG“, br. 82/2020) koncesioni prostor za ovo ležište bio bi prepolovljen.

Takođe, kroz sami istražni prostor je planirana i trasa Jonsko-jadranskog puta, što eksploataciju na samom ležištu praktično čini nemogućom (kroz odredbu aneksa 1 inkorporirano u ugovor).

Iz ovih razloga Komisija predlaže da se na predmetnom ležištu obustavi dalja eksploatacija arhitektonsko-građevinskog kamena i da se raskine Ugovor o koncesiji za detaljna geološka istraživanja i eksploataciju pojave nemetalične mineralne sirovine arhitektonsko-građevinskog (ukrznog) kamena "Brankov krš", Prijestonica Cetinje.

Takođe, predlaže se izvođenje odgovarajućih radova na sanaciji i rekultivaciji površinskog kopa "Brankov krš", u vremenskom periodu od godinu dana, shodno Dopunskom rudarskom projektu za trajnu obustavu radova površinskog kopa "Brankov krš", Prijestonica Cetinje", koji treba uraditi u narednom periodu.

Dalje se navodi da se pri sanaciji površinskog kopa arhitektonsko-građevinskog kamena, u svim fazama rada moraju realizovati mjere zaštite saglasno odredbama Zakona o rudarstvu („Sl. list CG“, br. 65/08, 74/10, 40/11), Zakona o zaštiti i zdravlju na radu („Sl. list CG“, br. 34/14) i Pravilnika o tehničkim normativima za površinsku eksploataciju ležišta mineralnih sirovina („Sl. list SFRJ“, br. 11/86). Detaljnije mjere zaštite na radu, daju se posebnim uputstvima koje je dužan da sačini tehnički rukovodilac površinskog kopa. Uputstvima se regulišu i rukovanje i održavanje svake mašine.

Izveštaj je prilog ove informacije.

Uvažavajući navode Komisije, pri činjenici da je gore navedenim članom 31 ugovora predviđena mogućnost prestanka ugovora sporazumnim raskidom, pripremljen je Predlog Sporazuma o raskidu ugovora o koncesiji za detaljna geološka istraživanja i eksploataciju pojave nemetalične mineralne sirovine arhitektonsko-građevinskog (ukrasnog) kamena „Brankov krš“, Prijestonica Cetinje.

Predlog Sporazuma o raskidu

Predlogom Sporazuma definisani su uslovi i način, kao i razlozi raskida predmetnog ugovora,

Članom 2 propisana je obaveza Koncesionara da u roku od najkasnije godinu dana od dana zaključenja ovog Sporazuma, izvrši rekultivaciju eksploatacionog polja "Brankov krš" i, u vezi sa tim, u roku od tri mjeseca od zaključenja ovog Sporazuma izradi Dopunski rudarski projekat trajne obustave radova na predmetnom eksploatacionom polju i pribavi odobrenje za izvođenje radova.

Članom 3 određeno je da će kontrolu izvršenih radova na rekultivaciji eksploatacionog polja "Brankov krš" izvršiti institucija, komisija ili drugo lice koju odredi Ministarstvo energetike i rudarstva.

Članom 4 definiše se suglasnost strana Sporazuma o izmirenim obavezama Koncesionara po osnovu plaćanja koncesione naknade, kao i da Koncesionar nema obavezu plaćanja stalnog dijela koncesione naknade za vrijeme trajanja ovog Sporazuma.

Članom 5 propisana je obaveza Koncesionara da, kao sredstvo obezbjeđenja izvršenja obaveza definisanih ovim Sporazumom dostavi Ministarstvu kapitalnih investicija bankarsku garanciju za dobro izvršenje obaveza iz ovog Sporazuma na iznos od 10.000.00 eura, na period od 18 mjeseci.

Osnovanost da Ministarstvo energetike i rudarstva podnosi predmetnu informaciju Vladi na razmatranje i usvajanje, sadržana je u Uredbi o organizaciji i načinu rada državne uprave ("Sl. list CG", br. 98/23 od 31. 10. 2023. godino), kojom je, u članu 18, utvrđeno da Ministarstvo energetike i rudarstva vrši poslove uprave koji se, između ostalog, odnose na oblasti rudarstva i geologije, eksploataciju mineralnih i drugih sirovina, kao i sistem koncesija iz navedenih oblasti i, saglasno utvrđenom djelokrugu, preuzima službenu dokumentaciju od Ministarstva kapitalnih investicija, čime je jasno precizirano da preuzima poslove u oblasti rudarstva od nekadašnjeg Ministarstva kapitalnih investicija.

**SPORAZUM O RASKIDU UGOVORA O KONCESIJI
ZA DETALJNA GEOLOŠKA ISTRAŽIVANJA I EKSPLOATACIJU POJAVE
NEMETALIČNE MINERALNE SIROVINE ARHITEKTONSKO-GRAĐEVINSKOG
(UKRASNOG) KAMENA „BRANKOV KRŠ“ BROJ 01-3336/1 OD 10.11.2010. GODINE**

Strane Sporazuma:

Vlada Crne Gore – Ministarstvo energetike i rudarstva, koje zastupa ministar **Prof.dr Saša Mujović** (u daljem tekstu: Koncedent)

DOO „Kobra“ – Budva (PIB: 02378124) koje zastupa **Željko Konatar**, izvršni direktor (u daljem tekstu: Koncesionar)

Zaključen dana _____ 2023. godine, u Podgorici

Imajući u vidu da:

- Vlada Crne Gore, kao Koncedent, i DOO „Kobra“ Budva, kao Koncesionar, zaključili su Ugovor o koncesiji za detaljna geološka istraživanja i eksploataciju pojave nemetalične mineralne sirovine arhitektonsko-građevinskog (ukrasnog) kamena „Brankov krš“, Prijestonica Cetinje, broj 01-3336/1 od 10. novembra 2010. godine (u daljem tekstu: Ugovor);
- Vlada Crne Gore i DOO „Kobra“ Budva zaključili su dva aneksa Ugovora: Aneks 1 Ugovora broj: 01-531/7 od 21. oktobra 2016. godine i Aneks 2 Ugovora broj: 01-304/21-1831/5 od 31. marta 2021. godine, sa rokom važenja do 25.11.2025. godine;
- Koncesionar se obratio Koncedentu, tj. Ministarstvu kapitalnih investicija zahtjevom za sporazumi raskida ugovora o koncesiji broj: 39/03 od 14.03.2023. godine (zaveden u arhivi Ministarstva pod brojem: 04-304/23-2838/1 od 16.03.2023.g.) i u tom cilju zatražio obilazak ležišta arhitektonsko-građevinskog kamena „Brankov krš“, Prijestonica Cetinje, radi utvrđivanja činjeničnog stanja. Shodno Uredbi o povjeravanju dijela poslova iz nadležnosti Ministarstva kapitalnih investicija Javnoj ustanovi Zavod za geološka istraživanja („Sl.list CG, br.17/22 i 146/22), zahtjev je prosljeđen JU Zavod za geološka istraživanja na dalje postupanje;
- Stručna ustanova JU Zavod za geološka istraživanja obrazovala je Komisiju za obilazak ležišta arhitektonsko-građevinskog kamena „Brankov krš“, Prijestonica Cetinje, (u daljem tekstu: Komisija), sa zadatkom da utvrdi opravdanost zahtjeva Koncesionara, a koja je nakon obavljenog posla sačinila Izvještaj o ležištu arhitektonsko-građevinskog kamena „Brankov krš“ (u daljem tekstu: Izvještaj);

- Izvještaj Komisije konstatuje da postoje preduslovi da se prihvati predlog podnosioca zahtjeva i predlaže da pokrene postupak sporazumnog raskida Ugovora, uz obavezu izvođenja radova prema „Dopunskom rudarskom projektu trajne obustave rudarskih radova na površinskom kopu "Brankov krš";

- Član 53 stav 1 tačka 3 Zakona o koncesijama ("Sl.list CG", br. 8/09 i 73/19) propisuje da koncesioni odnos prestaje "sporazumom koncesionara i koncedenta";

- Član 31 Ugovora propisuje mogućnost da ugovor prestaje da važi, između ostalog, i sporazumnim raskidom, kao i da u slučaju prestanka važenja ugovora koncesionar je dužan da uradi rekultivaciju istražno-eksploatacionog prostora shodno projektnim rješenjima;

- Da je Vlada Crne Gore, na sjednici od _____ 2023. godine, donijela Zaključak broj _____ od _____ kojim je prihvatila Sporazum o raskidu Ugovora o koncesiji za detaljna geološka istraživanja i eksploataciju pojave nemetalične mineralne sirovine arhitektonsko-građevinskog (ukrasnog) kamena „Brankov krš“ broj 01-3336/1 od 10. novembra 2010. godine,

- Osnovanost da Ministarstvo energetike i rudarstva bude Strana predmetnog sporazuma sardžana je u Uredbi o organizaciji i načinu rada državne uprave ("Sl.list CG", br. 98/23 od 31.10.2023.godine), kojom je, u članu 18, utvrđeno da Ministarstvo energetike i rudarstva vrši poslove uprave koji se, između ostalog, odnose na oblasti rudarstva i geologije, eksploataciju mineralnih i drugih sirovina, kao i sistem koncesije iz navedenih oblasti i, saglasno utvrđenom djelokrugu, preuzima službenu dokumentaciju od Ministarstva kapitalnih investicija, čime je jasno precizirano da preuzima poslove u oblasti rudarstva od nekadašnjeg Ministarstva kapitalnih investicija.

To su Strane Sporazuma utvrdile kako slijedi:

Član 1

Ovim Sporazumom definišu se uslovi i način raskida Ugovora o koncesiji za detaljna geološka istraživanja i eksploataciju pojave nemetalične mineralne sirovine arhitektonsko-građevinskog (ukrasnog) kamena „Brankov krš“, broj 01-3336/1 od 10. novembra 2010. godine, sa pripadajućim aneksima 1 i 2, zaključenih između Vlade Crne Gore kao Koncedenta DOO „Kobra“ Budva kao Koncesionara (u daljem tekstu: Ugovor), kao i obaveze Koncesionara na sanaciji i rekultivaciji površinskog kopa "Brankov krš";

Ugovor se raskida iz razloga nastalih geoloških uslova koji prouzrokuju smanjeno iskorišćenje mineralne sirovine, zbog čega je nemoguća dalja eksploatacija komercijalnih blokova, kao i iz razloga izgradnje magistralnog puta Cetinje-Čevo-Nikšić, u period 2020-2022.godina, kojim je zahvaćena južna strana istražno-eksploatacionog prostora arhitektonsko-građevinskog kamena "Brankov krš", čime je koncesioni prostor znatno sužen i ionako loše iskorišćenje dodatno smanjeno. Daljim izvođenjem rudarskih radova uz magistralni put smanjila bi se bezbjednost učesnika u saobraćaju, a postojao bi i negativan uticaj na samu konstrukciju puta. Ako bi se primijenila obavezna širina zaštitnog pojasa od 60 metara od ivice magistralnog puta (član 92 Zakona o putevima „Sl. list CG“, br. 82/2020) koncesioni prostor za ovo ležište bio bi znatno sužen (1/2 koncesionog prostora ne bi bilo moguće eksploatirati)

Gorenavedeno je utvrđeno Izvještajem o ležištu arhitektonsko-građevinskog kamena "Brankov krš", iz aprila 2023. godine, sačinjenog od strane Komisije formirane rješenjem JU Zavod za geološka istraživanja.

Član 2

Koncesionar je dužan da, u roku od najkasnije godinu dana od dana zaključenja ovog Sporazuma, izvrši rekultivaciju eksploatacionog polja "Brankov krš", odnosno da u skladu sa zakonom privede zemljište na eksploatacionom polju "Brankov krš" namjeni prema Dopunskom rudarskom projektu trajne obustave radova na površinskom kopu "Brankov krš", Prijestonica Cetinje, i da preduzme mjere zaštite životne sredine sadržane u Elaboratu procjene uticaja na životnu sredinu.

U cilju realizacije obaveza definisanih stavom 1 ovog člana Koncesionar je dužan da u roku od tri mjeseca od dana zaključenja ovog Sporazuma u skladu sa zakonom:

- a) izradi Dopunski rudarski projekat trajne obustave radova na eksploatacionom polju "Brankov krš"; i
- b) pribavi odobrenje za izvođenje radova po Dopunskom rudarskom projektu trajne obustave radova na eksploatacionom polju "Brankov krš", u skladu sa Zakonom o rudarstvu ("Sl.list CG". br. 65/08, 74/10, 40/11).

Član 3

Kontrolu izvršenih radova na rekultivaciji eksploatacionog polja „Brankov krš“ će izvršiti institucija, komisija ili drugo lice koju odredi Ministarstvo energetike i rudarstva.

Ukoliko se kontrolom iz stava 1 ovog člana utvrdi da je vršena i eksploatacija mineralne sirovine Koncesionar je dužan platiti naknadu.

Troškove kontrole iz stava 2 ovog člana snosi Koncesionar.

Član 4

Koncedent je saglasan da je Koncesionar izmirio obaveze po osnovu plaćanja koncesione naknade.

Koncedent je saglasan da Koncesionar nema obavezu plaćanja stalnog dijela koncesione naknade za vrijeme trajanja ovog Sporazuma, uključujući i 2023. godinu.

Član 5

Koncesionar je dužan da kao sredstvo obezbjeđenja izvršenja obaveza definisanih ovim Sporazumom dostavi Ministarstvu energetike i rudarstva bankarsku garanciju za dobro izvršenje obaveza iz ovog Sporazuma, u roku od 60 dana od dana zaključivanja ovog Sporazuma, plativu na prvi poziv bez prava prigovora, sa rokom važenja osamnaest mjeseci računajući od dana izdavanja, u formi i sadržaju kao u Prilogu 1 Sporazuma, u iznosu od 10.000,00 eura (slovima: deset hiljada eura), (u daljem tekstu: Bankarska garancija).

Strane su saglasne da je Ministarstvo energetike i rudarstva ovlašćeno da naplati Bankarsku garanciju ukoliko Koncesionar:

- a) u roku od godine dana od dana zaključenja ovog Sporazuma ne izvrši rekultivaciju eksploatacionog polja „Brankov krš“, odnosno ne privede zemljište na eksploatacionom polju „Brankov krš“ namjeni prema projektu trajnog zatvaranja i ne preduzme mjere zaštite životne sredine; ili

b) u roku od tri mjeseca od dana zaključenja ovog Sporazuma ne izradi Dopunski rudarski projekat trajne obustave radova na eksploatacionom polju „Brankov krš“, Prijestonica Cetinje i/ili ne pribavi odobrenje za izvođenje radova po Dopunskom rudarskom projektu trajne obustave radova na eksploatacionom polju „Brankov krš“, Prijestonica Cetinje;

c) krši i druge odredbe ovog Sporazuma koje nijesu izričito definisane ovim stavom.

Ukoliko Koncesionar ne izvrši rekultivaciju eksploatacionog polja „Brankov krš“ na način propisan zakonom i ovim Sporazumom, istu može izvršiti Koncedent o trošku Koncesionara.

Nezavisno od realizacije Bankarske garancije i visine iznosa naplaćene istom, Koncedent ima pravo na punu naknadu štete od Koncesionara, koju je isti prouzrokovao svojom krivicom, odnosno nepoštovanjem odredbi Sporazuma.

Član 6

Sporovi koji nastanu povodom ovog Sporazuma rješavaće se pred Privrednim sudom u Podgorici.

Član 7

Ovaj Sporazum stupa na snagu danom dostavljanja bankarske garancije iz člana 5 ovog Sporazuma.

Ugovor se smatra sporazumno raskinutim danom stupanja na snagu ovog Sporazuma, osim u dijelu obaveza Koncesionara koje su bliže propisane ovim Sporazumom i koje ostaju na snazi do njihovog konačnog ispunjenja u skladu sa zakonom i ovim Sporazumom.

Član 8

Ovaj Sporazum je sačinjen u 14 (četnaest) istovjetnih primjeraka od kojih po dva primjerka pripadaju stranama Sporazuma, a po jedan primjerak Vrhovnom državnom tužilaštvu, Ministarstvu finansija, Upravi Prihoda, Zaštitniku imovinsko pravnih interesa Crne Gore, Komisiji za koncesije Crne Gore, Upravi za inspeksijske poslove, Upravi za katastar i državnu imovinu- Područna jedinica Cetinje, Prijestonici Cetinje, JU Zavod za geološka istraživanja, i Državnoj revizorskoj instituciji.

ZA KONCEDENTA

MINISTAR

Prof.dr Saša Mujović

ZA KONCESIONARA

IZVRŠNI DIREKTOR

Željko Konatar

IZVJEŠTAJ

**Komisije za obilazak ležišta arhitektonsko-gradevinskog kamena „Brankov krš“,
opština Cetinje, u cilju sporazumnog raskida ugovora o koncesiji**

April 2023. godine

1. UVOD

Rješavajući po zahtjevu privrednog društva „Kobra d.o.o. – Budva“, broj 39/03 od 14.03.2023. godine, koji je zavedena u arhivi JU Zavod za geološka istraživanja - Podgorica pod brojem UP-05-31/1, direktor JU Zavod za geološka istraživanja - Podgorica, Branko Vilotijević, je Rješenjem, br. UP-05-31/2 od 21.03.2023. godine, formirao Komisiju za obilazak ležišta arhitektonsko-građevinskog kamena „Brankov krš“, opština Cetinje, u cilju sporazumnog raskida ugovora o koncesiji. Komisija je formirana na osnovu Uredbe o povjeravanju dijela poslova iz nadležnosti Ministarstva kapitalnih investicija Javnoj ustanovi Zavod za geološka istraživanja („Sl. list CG“, broj 17/22 i 146/22), a u vezi sa čl. 18 Zakona o upravnom postupku („Sl. list CG“, br. 56/14, 20/15, 40/16 i 37/17) i čl. 22 Statuta JU Zavod za geološka istraživanja.

Tačkom I Rješenja obrazovana je Komisija u sastavu:

1. Goran Vušović, dipl. inž. geologije - predsjednik,
2. Nebojša Koprivica, dipl. inž. geologije - član, i
3. Dr Darko Božović, dipl. inž. geologije - član.

Tačkom II Rješenja propisano je da je zadatak Komisije da utvrdi opravdanost zahtjeva za obilazak ležišta arhitektonsko-građevinskog kamena „Brankov krš“, opština Cetinje, u cilju sporazumnog raskida ugovora o koncesiji i da o tome sačini izvještaj u skladu sa zakonskim propisima.

Tačkom III Rješenja propisano je da je rok za završetak rada Komisije 30 dana od dana dobijanja ovog Rješenja.

Komisija je organizovala sastanak i tereski obilazak predmetnog ležišta sa izvršnim direktorom privrednog društva „Kobra“ d.o.o. – Budva, gospodinom Željkom Konatrom, na dan 22.03.2023. godine.

Komisija je u toku rada provjerila navode iz Zahtjeva, objektivno sagledala i analizirala različite faktore (kriterijume) potrebne za vrednovanje ležišta, kao i za određivanje isplativosti (rentabilnosti) eksploatacije arhitektonsko-građevinskog kamena na ležištu „Brankov krš“, opština Cetinje.

Prilikom obilaska predmetnog prostora, u cilju prikupljanja većeg broja relevantnih podataka, Komisija je utvrdila da se na ležište arhitektonsko-građevinskog kamena „Brankov krš“, opština Cetinje, u predhodnom periodu vršila selektivna eksploatacija u okviru granica prostora. Na osnovu trenutnog stanja na ležištu, kao i tehnoloških ispitivanja mineralne sirovine u uslovima industrijske proizvodnje/obrade, izvršena je procjena uslova za dalju isplativost eksploatacije i obrade ove mineralne sirovine, na predmetnom ležištu. U toku izrade ovog Izvještaja Komisija je uputila određeni broj

pitanja i tražila dopunu Zahtjeva od strane podnosioca zahtjeva, u smislu definisanja uslova/razloga zbog kojih se traži raskid koncesionog ugovora, kako bi dala konačnu ocjenu opravdanosti pokretanja postupka za raskid koncesionog ugovora, sporazumno, između Koncesionara i Koncedenta.

U toku rada Komisija je izvršila uvid u stručnu dokumentaciju sa kojom raspolažu JU Zavod za geološka istraživanja - Podgorica i Ministarstvo kapitalnih investicija.

Tom prilikom Komisija je utvrdila da je u ležištu "Brankov krš", opština Cetinje, u proteklom periodu vršena eksploatacija arhitektonsko-gradevinskog kamena shodno Glavnom rudarskom projektu.

Na osnovu podataka višegodišnje eksploatacije arhitektonsko-gradevinskog (ukrasnog) kamena na ležištu "Brankov krš", opština Cetinje, trenutnog stanja na predmetnom ležištu, male površine predmetnog ležišta sa nemogućnošću proširenja istražno-eksploatacionog prostora, geološke grade ležišta u kojoj dominiraju slojeviti i debeloslojeviti krečnjaci, usled čega ne postoji mogućnost dobijanja komercijalnih blokova i tombolona ukrasnog kamena, uz nepovoljne tehnološke uslove proizvodnje/obrade kamena (dobijanje nekvalitetnih varijeteta), kao i malih preostalih rezervi arhitektonsko-gradevinskog kamena u ležištu, došlo se u situaciju značajnog smanjenja isplativosti (rentabilnosti) eksploatacije na predmetnom ležištu. Komisija smatra da bi nastavak eksploatacije na predmetnom ležištu bio ekonomski neisplativ, a mogao bi da predstavlja i opasnost za infrastrukturne objekte u njegovoj blizini, prevashodno za regionalni asfaltni put Cetinje-Nikšić.

Po obavljenom zadatku Komisija je sačinila Izveštaj o ležištu tehničko-gradevinskog kamena ležišta "Brankov krš", opština Cetinje.

2. OPŠTI PODACI O LEŽIŠTU

2.1. Geografsko-ekonomske karakteristike područja

Šire područje ležišta arhitektonsko-građevinskog (ukrasnog) kamena "Brankov krš" je locirano na području jugozapadnog dijela Crne Gore.

Ležište arhitektonsko-građevinskog (ukrasnog) kamena „Brankov krš“ se nalazi na udaljenosti od oko 13 km, vazdušne linije, od Cetinja, u pravcu sjevera. Prema administrativnoj podjeli, prostor pripada Prijestonici Cetinje.

Prema geografskoj podjeli ležište se nalazi na topografskom listu "Nikšić", 1:100 000, odnosno sekciji "Čevo", 1:25 000.

Konture ležišta „Brankov krš“ pripadaju teritoriji katastarske opštine (KO) Prediš, područna jedinica Cetinje.

Koordinate i kote konturnih tačaka i površina istražno-eksploatacionog prostora „Brankov krš“ date su u slijedećoj tabeli:

TAČKE	Koordinate		Kote z	Površina (ha)
	x	y		
A	4 708 717,996	6 575 388,981	837,250	6,2
B	4 708 694,058	6 575 598,859	816,750	
C	4 708 640,010	6 575 619,016	818,090	
D	4 708 607,938	6 575 592,948	820,250	
E	4 708 590,801	6 575 544,043	822,520	
F	4 708 558,041	6 575 511,049	824,830	
G	4 708 510,999	6 575 480,997	831,020	
H	4 708 477,011	6 575 474,009	823,210	
I	4 708 390,977	6 575 287,954	820,710	
J	4 708 462,012	6 575 198,007	854,180	
K	4 708 537,994	6 575 326,014	838,010	

Istražno-eksploatacioni prostor „Brankov krš“ prikazan je na topografskoj karti 1:25 000 (Prilog br. 1.).

Ležište arhitektonsko-građevinskog (ukrasnog) kamena „Brankov krš“ je sa Cetinjem povezano regionalnim asfaltnim putem, sa kojeg se na 11-tom km lijevo odvaja put za Njeguše i Kotor, a dalje nastavlja preko Čeva i Bijelih poljana do Nikšića. Neposredno uz navedeni put Cetinje-Čevo-Nikšić, izgrađen je pristupni put, na dužini od oko 100 m, koji vodi do predmetne lokacije.

Prijestonica Cetinje, kao najveći administrativni centar ovog područja, sa najbližim gradovima, Podgoricom sa svoje istočne i Budvom sa svoje južne strane, povezano je relativno dobrim magistralnim putem. Sva prigradska i seoska naselja ove opštine su povezana regionalnim asfaltnim putevima.

Ležište arhitektonsko-građevinskog (ukrasnog) kamena "Brankov krš" se nalazi na padinama istoimenog uzvišenja Brankovog krša.

Infrastrukturalna mreža je dobro razvijena. Do ležišta vodi asfaltni put, dužine od oko 25 km, koji spaja mikrolokaciju sa Cetinjem. Ovaj put, u stvari, predstavlja dio regionalnog asfaltnog puta, koji šire područje Cetinja, preko mjesta Čevo i Bijele poljane, spaja sa Nikšićem. Takođe, put Njeguši-Kotor, koji se na 11-tom kilometru od Cetinja odvaja sa ovog puta, daje mogućnost povezivanja ove lokacije sa Crnogorskim primorjem.

Idući od obale Jadranskog mora ka unutrašnjosti, teren se strmo uzdiže do visine od oko 1.000 m, koja približno odgovara visini karstnog platoa. U geomorfološkom pogledu ležište "Brankov krš" pripada brdskim predjelima okoline Cetinja, sa okolnim brdima čija je nadmorska visina od oko 830 do 900 m.n.m.

Na jugoistočnoj strani ležišta "Brankov krš" nalazi se seosko naselje Lješev stub, a istočno prostor Jabuka.

Ležište "Brankov krš" se nalazi na jugoistočnim padinama uzvišenja Brankov krš (876 m.n.m.), po kome je lokacija i nazvana. Prostor je djelimično karstifikovan i obrastao niskom listopadnom šumom (jasen i hrast).

Šire područje ležišta "Brankov krš" izgrađuju slojeviti, debeloslojeviti, rjeđe bankoviti, jedri i detritični krečnjaci donjokredne starosti.

Na predmetnom terenu nema stalnih površinskih tokova. Šire područje ležišta disecirano je strmim bujičnim potocima, znatne eroziona snage, za vrijeme obilnih padavina. U području karsta, fluvijalna erozija praktično ne postoji, pa ni hidrografska mreža nije razvijena.

U hidrogeološkom pogledu, područje Čeva, koje se nalazi na tri kilometra od lokacije, kao uostalom i šire područje Cetinja uopšte, predstavlja bezvodno kraško područje. U užem području ležišta nema stalnih riječnih tokova niti izvora, tako da se za potrebe snabdijevanja vodom koriste bistijerne.

Teritorija Prijestonice Cetinje, kojoj administrativno pripada i predmetni istražno-eksploatacioni prostor, zahvata površinu od 910 km² ili 6,6% ukupne površine Crne Gore (13.812 km²), a prema popisu stanovništva od 2003. godine imala je 18.742 stanovnika.

Cetinje je svakako najveće i najvažnije naselje, a ujedno centar ovog područja i prijestonica Crne Gore. Nalazi se u istočnom dijelu kraško-kontinentalne podgorine Lovćena, na dnu Cetinjskog polja i na prosječnoj je nadmorskoj visini od 672 m. Geografski položaj Cetinja je povoljan, udaljeno je 12 km vazdušne linije od Jadranskog mora, a 15 km vazdušne linije od Skadarskog jezera.

Na prostoru ležišta "Brankov krš" i uže okoline nema industrijskih postrojenja i privatnih stambenih objekata, koji bi imali uticaja na uslove eksploatacije. Jugoistočno od predmetnog ležišta, na udaljenosti od oko 500 m vazdušnom linijom, nalazi se manje seosko naselje, poznato pod nazivom Lješev stub.

2.2. Geološke karakteristike ležišta

Na osnovu detaljnih geoloških istraživanja i Izveštaja o sedimentološkom i biostratigrafskom ispitivanju, ležište "Brankov krš" - Cetinje izgrađuju karbonatni sedimenti koji stratigrafski pripadaju donjoj kredi (neokom), a predstavljeni su krečnjacima, dolomitičnim krečnjacima i rjeđe dolomitima, koji sadrže bogatu i raznovrsnu faunu. Javljaju se u bojama od umjerenosmede do tamnosmede i smeđesive.

Ležište "Brankov krš" izgrađuju donjokredni sedimenti (neokom) koji su predstavljeni umjerenosmedim do sivosmedim slojevitim do debeloslojevitim, rijetko bankovitim, jedrim, detritičnim krečnjacima. Ležište je pretežno izgrađeno od slojevitih (20-40 cm) i debeloslojevitih (40-80 cm), a rjeđe bankovitih krečnjaka (80-160 cm).

Ležište "Brankov krš" je pretežno izgrađeno od karbonatnih stijena mikritske strukture sa ravnim površinama slojevitosti, koje su deformisane brojnim zupčastim stilolitskim šavovima, sa čestim fosilnim ostacima ostrakoda i sitnim bioklastima tankoljušturastih školjki.

Slojevi čija je debljina preko 40 cm većinom su deformisani sa stilolitskim šavovima na 10-15 cm, koji su paralelni sa površinama slojevitost i gušći pri vrhu sloja.

2.3. Rezerve i kvalitet arhitektonsko-građevinskog kamena

2.3.1. Rezerve arhitektonsko-građevinskog kamena

Geološke, eksploatacione i rezerve blok mase ležišta arhitektonsko-građevinskog kamena "Brankov krš" - Cetinje prikazane su u narednoj tabeli („Elaborat o klasifikaciji, kategorizaciji i proračunu rezervi arhitektonsko-građevinskog kamena ležišta "Brankov krš" - Cetinje, stanje 31.12.2020. godine", ovjeren Rješenjem Ministarstva kapitalnih investicija, broj: 04-304/21-12541/2 od 19.11.2021. godine).

Tabela 1: Rezerve arhitektonsko-gradevinskog kamena ležišta "Brankov krš" - Cetinje

Kategorija rezervi	Geološke rezerve	Površinski humus i raspadinu (otkrivka) 14%	Geološke rezerve umanjene za površinski humus i raspadinu (otkrivka)	Iskorišćenje stijenske mase u blok	Rezerve blok mase (ekonomske rezerve)
	(m ³)	(m ³)	(m ³)	(%)	(m ³)
A	71.709	10.040	61.669	15	9.250
B	195.511	27.372	168.139		25.221
C ₁	82.100	11.494	70.606		10.591
UKUPNO A+B+C ₁	349.320	48.906	300.414		45.062
				Zaokruženo	45.062

Na bazi prikazanog proračuna rezervi i navedenih parametara možemo zaključiti da ukupne geološke rezerve arhitektonsko-gradevinskog (ukrasnog) kamena u ležištu "Brankov krš" - Cetinje iznose 349.320 m³, od čega rezervama A kategorije pripada 71.709 m³, rezervama B kategorije 195.511 m³, a rezervama C₁ kategorije 82.100 m³. Eksploatacione rezerve iznose 300.414 m³. Ukupne rezerve blok mase arhitektonsko-gradevinskog kamena u ležištu Brankov krš" - Cetinje, uz usvojeno iskorišćenje od 15%, iznose 45.062 m³.

2.3.2. Kvalitet arhitektonsko-gradevinskog kamena

Srednje vrijednosti parametara fizičko-mehaničkih svojstava arhitektonsko-gradevinskog kamena ležišta "Brankov krš" - Cetinje, date su u tabeli 2.

Na osnovu rezultata ispitivanja i odredbi odgovarajućih standarda, stijenska masa sa ležišta „Brankov krš“ - Cetinje se kao arhitektonski kamen, u skladu sa odredbama standarda SRPS B.B3.200, može upotrijebiti za:

- unutrašnje oblaganje horizontalnih površina sa intenzivnim i umjerenim pješačkim saobraćajem (UH-2 i UH-3),
- unutrašnje oblaganje vertikalnih površina (UV),
- spoljašnje oblaganje horizontalnih površina sa umjerenim pješačkim saobraćajem (SH-3),
- spoljašnje oblaganje vertikalnih površina objekata visine do 10 m iznad terena (SV-3).

Vrijednost ležišta izračunata je bez uzimanja vremenskog faktora u obzir i iskazana je kao uslovna vrijednost od 826.888,00 €, odnosno 18,35€/m³ ekonomskih rezervi.

Na osnovu sintetskih pokazatelja tehničko-ekonomske ocjene, rezerve arhitektonsko-gradevinskog kamena u ležištu "Brankov krš" - Cetinje pripadaju klasi **bilansnih rezervi**.

Tabela 2: Srednje vrijednosti parametara fizičko-mehaničkih svojstava arhitektonsko-gradevinskog kamena

ISPITIVANA KARAKTERISTIKA	Broj. analiza	Minimum	Maximum	Raspon	Srednja vrijednost	Standardna devijacija	Koeficijent varijacije
Zapreminska masa sa porama i šupljinama	12	2,649	2,715	0,066	2,669	0,00954	0,00358
Zapreminska masa bez pora i šupljina	4	2,695	2,735	0,040	2,707	0,00462	0,00171
Koeficijent zapreminske mase	3	0,988	0,991	0,003	0,990	0,00173	0,00175
Poroznost	3	0,9	1,2	0,3	1,0	0,173	0,17321
Upijanje vode	12	0,15	0,34	0,19	0,24	0,058	0,24094
Čvrstoća na pritisak: u suvom stanju u vodom zasićenom stanju poslije 25 ciklusa smrzavanja	12	110	149	39	126,5	13,229	0,10499
	12	91	125	34	111,6	9,791	0,08857
	3	109	117	8	113,3	4,041	0,03566
Čvrstoća na savijanje	3	7,69	9,26	1,57	8,513	0,788	0,09254
Otpornost prema habanju brušenjem	12	12,08	18,70	6,62	15,09	1,545	0,1047
Toplotno širenje	3	0,287	0,362	0,075	0,329	0,038	0,11642
Koeficijent linearnog termičkog širenja	3	3,84	4,66	0,82	4,38	0,468	0,10679

3. OPIS POSTOJEĆEG STANJA NA LEŽIŠTU

Privredno društvo D.o.o. "Kobra" - Budva je sa Ministarstvom ekonomije, dana 10.11.2010. godine, zaključilo Ugovor o koncesiji za detaljna geološka istraživanja i eksploataciju pojave nemetalične mineralne sirovine arhitektonsko-građevinskog (ukrskog) kamena "Brankov krš", Opština Cetinje. Dana 21.10.2016. godine su Ministarstvo ekonomije i D.o.o. "Kobra" - Budva zaključili Aneks 1 Ugovora o koncesiji, a dana 31.03.2021. godine su Ministarstvo kapitalnih investicija i D.o.o. "Kobra" - Budva zaključili Aneks 2 Ugovora o koncesiji za detaljna geološka istraživanja i eksploataciju pojave nemetalične mineralne sirovine arhitektonsko-građevinskog (ukrskog) kamena "Brankov krš", Opština Cetinje.

Eksploatacija arhitektonsko-građevinskog kamena na ležištu "Brankov krš", opština Cetinje, se odvijala u periodu od 2011. godine do kraja 2022. godine na radnim etažama razvijenim na sjeverozapadnoj strani površinskog kopa, u skladu sa godišnjim planom rada, odnosno sa Glavnim rudarskim projektom eksploatacije.

Prema navodima Kocesionara, eksploatacija koja se vršila na predmetnom ležištu, od izrade tehničke dokumentacije pa do današnjeg dana, nije bila isplativa, jer pri selektivnoj eksploataciji i izdvajanju nekvalitetnih varijeteta kamena od onih koji po kvalitetu zadovoljavaju zahtjeve tržišta, uz princip maksimalne iskoristivosti ležišta (rezervi i kvaliteta), nije bilo moguće ostvariti planiranu dobit. Takođe, ostvareno iskorišćenje blok mase u finalni proizvod je veoma nizak, što se negativno odražava na rentabilnost poslovanja. Za to su u prvom redu zaslužni geološki uslovi u ležištu.

Kao što je već istaknuto, u geološkoj građi ležišta "Brankov krš" učestvuju slojeviti i debelo slojeviti krečnjaci i rjeđe bankoviti krečnjaci, koji su u značajnoj mjeri ispućali i tektonizirani.

Slika 1: Slojeviti i bankoviti krečnjaci jako ispućali i tektonizirani

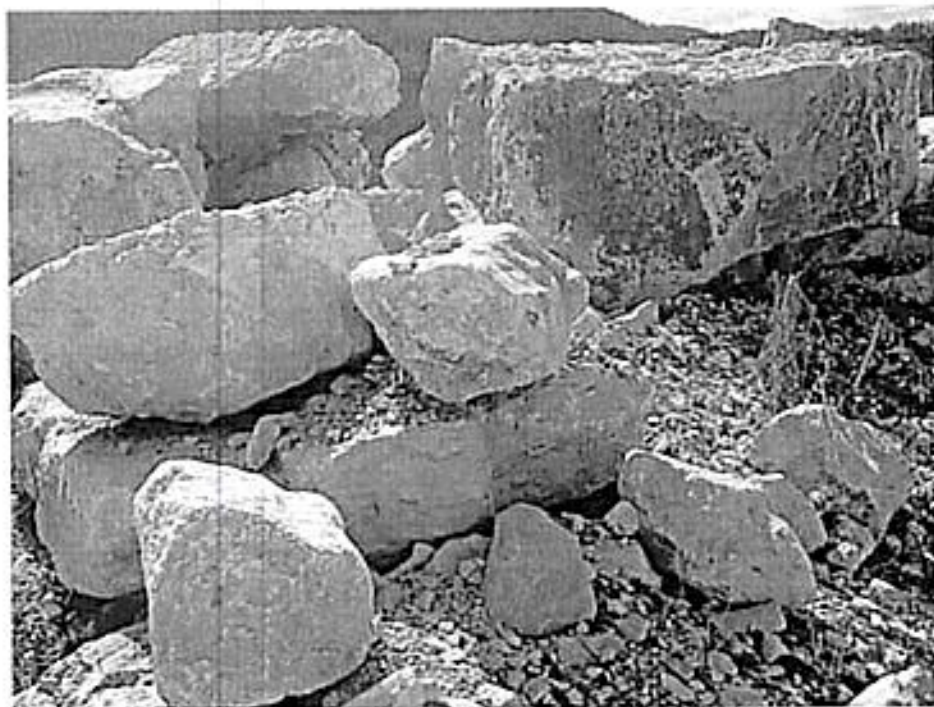
Slika 2: Ispucali, polomljeni krečnjaci sa značajnim učešćem glinovito-laporovitog silta i humusom, naročito u pripovršinskom dijelu ležišta

U pripovršinskom dijelu značajno je prisustvo zemlje, humusa i raspadnutog karbonatno-glinovitog materijala, dok se u pojedinim blokovima krečnjaka uočava i prisustvo i bituminoznog materijala sivo crne boje i organske materije, koja se prilikom eksploatacije raspada.

Slika 3: Raspadnuti krečnjaci sa zemljum i humusom u površinskom dijelu ležišta i bituminozni materijal u blokovima krečnjaka sivo crne boje

Usled geološke grade, u ležištu je praktično nemoguće eksploatisati komercijalne blokove krečnjaka, već se, uglavnom, eksploatišu tomboloni manjih dimenzija. Razlomljenost stijenske mase u ležištu je u velikoj mjeri izražena, kao i brojni stilolitski šavovi, tako da se iz stijenske mase ne mogu dobiti blokovi većih dimenzija, već samo manji blokovi nepravilnog oblika - tomboloni. Prisustvo diskontinuiteta manje ili veće dužine umanjuje vrijednost bloka, jer se smanjuje njegovo iskorišćenje.

Slika 4: Manji blokovi i tomboloni različitih dimenzija iz ležišta "Brankov krš"

Slika 5: Veći blokovi sa jasno izraženim stilolitskim šavovima koji onemogućavaju dobijanje komercijalnih blokova

Imajući u vidu činjenicu da se iz dobijenih blokova tehnološkim postupcima ne mogu dobiti kvalitetni varijeteti ukrasnog kamena, kao i činjenicu da je ostvareno iskorišćenje blok mase u finalni proizvod veoma nisko, što se negativno odražava na rentabilnost poslovanja, došlo se u situaciju značajnog smanjenja isplativosti (rentabilnosti) eksploatacije na predmetnom ležištu.

Takode, izgradnjom magistralnog puta Cetinje-Čevo-Nikšić, u periodu 2020.-2022. godine, zahvaćena je južna strana istražno-eksploatacionog prostora arhitektonsko-gradevinskog kamena „Brankov krš“, na kojoj su se izvodili rudarski radovi na eksploataciji, čime je koncesioni prostor znatno sužen, a intenzivni minerski radovi na izgradnji puta dodatno su uticali na pojavu pukotina i mikroprslina, čime je ionako loše iskorišćenje dodatno smanjeno. Daljim izvođenjem rudarskih radova uz magistralni put smanjila bi se bezbjednost učesnika u saobraćaju, a postojao bi i negativan uticaj na samu konstrukciju puta. Ako bi se primijenila obavezna širina zaštitnog pojasa od 60 metara od ivice magistralnog puta (član 92 Zakona o putevima „Sl. list CG“, br. 82/2020) koncesioni prostor za ovo ležište bio bi prepolovljen.

Takode, kroz sami istražni prostor je planirana i trasa Jadransko-jonskog puta, što eksploataciju na samom ležištu praktično čini nemogućom.

Slika 6: Regionalni asfaltni put Cetinje-Nikšić u sjeveroistočnom dijelu ležišta „Brankov krš“

Iz ovih razloga Komisija predlaže da se na predmetnom ležištu obustavi dalja eksploatacija arhitektonsko-gradevinskog kamena i da se raskine Ugovor o koncesiji za detaljna geološka istraživanja i eksploataciju pojave nemetalične mineralne sirovine arhitektonsko-gradevinskog (ukrskog) kamena "Brankov krš", Opština Cetinje.

Takođe, predlažemo da se izvrši izvođenje odgovarajućih radova na sanaciji i rekultivaciji površinskog kopa "Brankov krš", u vremenskom periodu od godinu dana, shodno Dopunskom rudarskom projektu za trajnu obustavu radova površinskog kopa "Brankov krš", opština Cetinje", koji treba uraditi u narednom periodu.

Pri sanaciji površinskog kopa arhitektonsko-gradevinskog kamena, u svim fazama rada moraju se realizovati mjere zaštite saglasno odredbama Zakona o rudarstvu („Sl. list CG”, br. 65/08, 74/10, 40/11), Zakona o zaštiti i zdravlju na radu („Sl. list CG”, br. 34/14) i Pravilnika o tehničkim normativima za površinsku eksploataciju ležišta mineralnih sirovina („Sl. list SFRJ”, br. 11/86). Detaljnije mjere zaštite na radu, daju se posebnim uputstvima koje je dužan da sačini tehnički rukovodilac površinskog kopa. Uputstvima se regulišu i rukovanje i održavanje svake mašine.

ZAKLJUČAK

Na osnovu uvida u stručnu dokumentaciju koja se odnosi na ležište arhitektonsko-gradevinskog kamena „Brankov krš“, opština Cetinje, nakon održanog sastanka Komisije i izvršnog direktora privrednog društva „Kobra“ d.o.o. – Budva, kao i obilaska ležišta arhitektonsko-gradevinskog kamena „Brankov krš“, opština Cetinje, Komisija konstatuje sledeće:

1. Izvršni direktor privrednog društva „Kobra“ d.o.o. – Budva, gospodin Željko Konatar, upoznao je Komisiju, na naprijed navedenom sastanku, da je kao Koncesionar zainteresovan za pokretanje postupka za sporazumni raskid Ugovora o koncesiji za detaljna geološka istraživanja i eksploataciju pojave nemetalične mineralne sirovine arhitektonsko-gradevinskog (ukrasnog) kamena "Brankov krš", Opština Cetinje, koji su zaključili Vlada Crne Gore – Ministarstvo ekonomije i D.o.o. "Kobra" - Budva, na period od 22 godine (zaveden u arhivi Ministarstva pod brojem: 07-399/1 od 16.02.2016. godine).
2. Prema navodima Kocesionara, eksploatacija koja se vršila na predmetnom ležištu, od izrade tehničke dokumentacije pa do današnjeg dana, nije bila isplativa, jer pri selektivnoj eksploataciji i izdvajanju nekvalitetnih varijeteta kamena od onih koji po kvalitetu zadovoljavaju zahtjeve, uz princip maksimalne iskoristivosti ležišta (rezervi i kvaliteta), nije bilo moguće ostvariti planiranu dobit. Takođe, ostvareno iskorišćenje blok mase u finalni proizvod je veoma nisko, što se negativno odražava na rentabilnost poslovanja. Sa ovakim parametrima i uslovima u samom ležištu, nemoguće je sa stanovišta ekonomske opravdanosti na ovom ležištu eksploatisati ukrasni kamen, odnosno nijedan eksploatisani blok ne može biti komercijalni.
3. Radovima na selektivnoj eksploataciji (birana su mjesta sa najkvalitetnijim kamenom) od otkopanih količina nijesu mogli da se dobijaju komercijalni blokovi ukrasnog kamena, već manji blokovi i tomboloni, različitih dimenzija. Takođe, na osnovu uslova industrijske proizvodnje/obrade kamena (dobijanje nekvalitetnih varijeteta) došlo se u situaciju značajnog smanjenja isplativosti (rentabilnosti). Dobijeni blokovi kamena su se kod prve faze prerade često raspadali sa nemogućnošću dobijanja ploča zadovoljavajućeg kvaliteta.
4. Na osnovu analize raspoložive dokumentacije o ležištu „Brankov krš“, opština Cetinje, utvrđeno je da su na predmetnom ležištu dosad vršena, detaljna geološka istraživanja, tako da se raspolaže sa podacima o rezervama arhitektonskog kamena, kao i o kvalitetu i mogućnostima primjene ove mineralne sirovine.

5. Na osnovu podataka iz Elaborata o rezervama i trenutnog stanja na ležištu, može se zaključiti da ležište arhitektonsko-građevinskog kamena "Brankov krš", opština Cetinje pripada grupi ležišta sa ograničenim mogućnostima. U njima se ne mogu eksploatisati blokovi viših, nego samo nižih kategorija, do 2 m³. Sa stanovišta ekonomske geologije, uticaj uslova eksploatacije jednog ležišta (tehničko-ekonomski uslovi eksploatacije), ima presudni značaj za ekonomski opravdano otkopavanje ukrasnog kamena
6. Mogućnost dobijanja komercijalnih blokova iz ležišta "Brankov krš", opština Cetinje, kao jedan od najvažnijih pokazatelja iz sklopa geoloških kriterijuma za vrednovanje arhitektonsko-građevinskog kamena, nije moguće ostvariti na zadovoljavajući način. Razlomljenost stijenske mase u ležištu je u velikoj mjeri izražena, kao i brojni stilolitski šavovi, tako da se iz stijenske mase ne mogu dobiti blokovi većih dimenzija, već samo manji blokovi nepravilnog oblika - tomboloni. Prisustvo pukotinskih sistema, manje ili veće dužine, umanjuje vrijednost bloka, jer se smanjuje njegovo iskorišćenje.
7. U okviru produktivnih paketa, koji su kategorisani kao bilansne rezerve A, B i C₁ kategorije, u proslojcima se javljaju pločasti krečnjaci, dolomitični krečnjaci i dolomiti, debljine slojeva 5-20 cm. Takođe, značajno je i prisustvo proslojaka bituminoznih krečnjaka i slojeva krečnjaka sa prisustvom organske materije sivo crne boje, koji se ne mogu koristiti kao ukrasni kamen i predstavljaju nusproizvod, jer je njegova prerada ekonomski neisplativa. Manji blokovi - tomboloni, koji izgrađuju ostali dio ležišta, se posebnom tehnologijom mogu finalizirati u proizvode, ali manjih dimenzija (foto prilozima).
8. U ležištu arhitektonsko-građevinskog kamena "Brankov krš", opština Cetinje, potrebno je otkopati višestruko veću količinu pratećih karbonatnih naslaga po jedinici proizvoda, kako bi se dobili komercijalni blokovi, što je u ovom trenutku ekonomski neisplativo. U toku višegodišnje eksploatacije na predmetnom ležištu, iskorišćenje stijenske mase u blok je znatno niže od očekivanog iskorišćenja od 15%. Takođe, ostvareno iskorišćenje blok mase u finalni proizvod, je nisko, što dodatno utiče na ekonomsku isplativost eksploatacije ukrasnog kamena iz predmetnog ležišta.
9. Imajući u vidu da je kroz sami istražno-eksploatacioni prostor prošao i magistralni asfaltni put Cetinje-Nikšić, koji bi budućom eksploatacijom arhitektonsko-građevinskog kamena na ovom ležištu u značajnoj mjeri mogao biti ugrožen, zatim da je kroz istražni prostor planirana i trasa Jadransko-jonskog puta, kao i činjenicu nemogućnosti proširenja eksploatacionog polja zbog vlasničkih odnosa (privatno vlasništvo), onda se eksploatacija na samom ležištu praktični čini nemogućom.

10. Daljim izvođenjem rudarskih radova uz magistralni put smanjila bi se bezbjednost učesnika u saobraćaju, a postojao bi i negativan uticaj na samu konstrukciju puta. Ako bi se primijenila obavezna širina zaštitnog pojasa od 60 metara od ivice magistralnog puta (član 92 Zakona o putevima „Sl. list CG“, br. 82/2020) koncesioni prostor za ovo ležište bio bi prepolovljen.
11. Na osnovu svega navedenog, može se zaključiti da budućom eksploatacijom i obradom arhitektonsko građevinskog kamena iz ležišta "Brankov krš", opština Cetinje, planiranim kapacitetom eksploatacije i obrade kamena (proizvodnje finalnog proizvoda - ploča), nije moguće ostvariti određenu dobit, odnosno da ležište, tehnički, nije moguće, eksploatisati uz ekonomsku opravdanost.
12. Komisija, nakon provjera i uvida u stručnu dokumentaciju koja se odnosi na ležište arhitektonsko-građevinskog kamena „Brankov krš“, opština Cetinje, nakon održanog sastanka Komisije i izvršnog direktora privrednog društva „Kobra“ d.o.o. - Budva, kao i obilaska ležišta arhitektonsko-građevinskog kamena „Brankov krš“, opština Cetinje, predlaže da se, prihvati predlog podnosioca Zahtjeva, privrednog društva D.o.o. "Kobra" - Budva, i **da se pokrene postupak sporazumnog raskida ugovora o koncesiji** za detaljna geološka istraživanja i eksploataciju pojave nemetalične mineralne sirovine arhitektonsko-građevinskog (ukrasnog) kamena "Brankov krš", Opština Cetinje, koji su zaključili Vlada Crne Gore - Ministarstvo ekonomije i privredno društvo D.o.o. "Kobra" - Budva, u skladu sa članom 53 stav 1 tačka 3 Zakona o koncesijama („Sl. list CG“, br. 08/09 i 73/19) i Zakona o rudarstvu („Sl. list CG“, br. 65/08, 74/10 i 40/11).
13. Takođe, Komisija predlaže da se, nakon eventualnog sporazumnog raskida ugovora o koncesiji, izvrši izvođenje odgovarajućih radova na sanaciji i rekultivaciji površinskog kopa "Brankov krš", u vremenskom periodu od godinu dana, prema Dopunskom rudarskom projektu trajne obustave radova površinskog kopa "Brankov krš", opština Cetinje, koji treba uraditi u narednom periodu.

Izvještaj uradili:

Goran Vušević

Goran Vušević, dipl. inž. geologije

Nebojša Koprivica

Nebojša Koprivica, dipl. inž. geologije

Dr Darko Božović

dr Darko Božović, dipl. inž. geologije